

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravištvo:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogrske dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12.50
četrletno . . . K 6.30
mesečno . . . K 2.10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28.—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas (inzerate)** se
plačuje od četrstopne
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna št. stane 10 h.

Štev. 54.

Telefonska številka 65.

Celje, v ponedeljek, dne 8. marca 1909.

Čekovni račun 48.817.

Leto I.

Nova slovenska stranka na Štajerskem.

Iz Ptuj, dne 7. sušca 1909.

V Ptuj se je vršil danes zaupni shod, ki so ga sklicali „Slogaši“. Udeležbe je bilo obilo (200), posebno iz ptujkega in gornjeradganskega okraja. Državni posl. dr. Ploj je poročal kot prvi govornik o slov. gospodarskih in kulturnih zahtevah. Povdarjal je zlasti potrebo sloge med štaj. Slovenci in prečital program nove stranke, ki se ima ustanoviti v znamenju sloge. Ta program nima nič novega, ampak je posnet po programih „Narodne stranke“ in „Kmečke zveze“. Stranka se hoče odločno boriti proti vsemu, kar bi žalilo verski ali narodni čut štaj. Slovencev in povdarja §19. drž. osnovnih zakonov. Stranka hoče obraniti interese kmečkega stanu a skrbeti tudi za procvit drugih slov. stanov, hoče se boriti za izpopolnitev slov. šolstva od ljudskih šol gor do vsenčilišča, za upravno ločitev slovenskega dela dežele od nemškega in za vstanovitev višjega dež. sodišča v Ljubljani. Govornik je podal poročilo o delu in ranah državnega zbora, spomnil poslušalce na nevarnost vojske s Srbijo ter končal, da so resni časi napočili štaj. Slovencev, skrajni čas, da se združimo. „V ta namen hočemo zopet organizirati staro našo konservativno stranko“.

Govorniku se je pritrjevalo.

Nastopil je veleposestnik J. Zemljič (Radenci pri Ragoni), ki je prinašal pozdrave gornjeradgorskih županov, ki izjavljajo v naprej, da se strinjajo z vsem, kar bo se sklenilo na današnjem zborovanju.

Govoril je o našem stališču v deželnozborskih in drugih volitvah. Z ozirom na razpisane deželnozborske volitve je govoril o potrebi, da pošljemo v Gradec najboljše izmed najboljših in da si mora biti vsak bodoči naš poslanec svest naloge, da mora delati za dva ali tri nemške poslance. Složnosti bo treba med slov. zastopniki v dež. zboru, energični morajo biti naši možje, ki bodo znali v potrebi tudi obstruirati. Braniti bo treba kmečke koristi, sanirati deželne finance, ustanoviti deželno hipotekno banko, ki bo koristila kmetom s cenim kreditom, reformirati ljudsko šolstvo (2 leti praktičnega kmet. pouka) itd. To bo bodoče delo naših deželnih poslancev. Da bodo z veseljem delali, je treba složnosti med njimi, ne pa razpore in zavidnosti, vseh česar bi trpeli le volilci. Treba jim je skupnega programa. V složnosti je moč. V znamenju sloge smo si priborili gornjeradganski okrajni zastop, v istem znamenju mora pasti Ornig v ptujkem okraju. Govornik je prečital še resolucijo, v kateri se izreka želja, da se zedinijo ob volitvah vse tri politične stranke in da se pooblasti odbor nove tretje stranke, ko se ima danes ustanoviti, da stopi v dogovor s „Kmečko zvezo“ in „Narodno stranko“. Resolucija se je sprejela soglasno.

Tretji govornik dr. Rosina iz Maribora je razpravljajal vprašanje, „ali je potrebna združenim (?) štajerskim Slovincem organizacija in kako se naj izvrši.“ Poročal je, da pripada izmed sedanjih slovenskih deželnih poslancev le eden „Narodni stranki“, dva „Km. zvezi“, ostalih sedem pa ni zadovoljnih z nobeno dosedanjih strank in stoji zunaj njiju. Podal je pregled razpore med štajerskimi Slovenci, ki raste od znanega nastopa dr. Korošca, o ustanovitvi „Narodne stranke“ in „Kmečke zveze“, ki sta v resnici obe agrarni stranki. Nekateri štajerski Slovenci pa baje niso zadovoljni z obstoječima strankama, toda niso se organizirani, dasiravno imajo že nekako glasilo v „Slogi“, izhajajoči v Ljubljani. Govornik je obsojal ostro javni časnikarski boj med obstoječima strankama. Na vprašanje, ali se naj organizira nova stranka nezadovoljnejšev ali ne, je odgovoril govornik, da je treba zbrati vse elemente, ki stoje zunaj dosedanjih strank. Nova tretja stranka baje noče jemati drugim strankam privrženecv, ampak hoče družiti le one, ki se niso drugod organizirani in to je tudi namen današnjemu zborovanju. — Stari dve stranki se baje hočeta pogoditi med seboj za mandate in si jih razdeliti, vsi drugi (konservativci) pa bi bili pri tem izključeni. (Hinc illae lacrimae!) To se mora preprečiti, ker so konservativci „sami pošteti navdušeni delavci“, kar se splošno priznava in jih torej ni vzroka izključevati. Napačno je, kar si domišljujeta „Nar. stranka“ in „Kmečka zveza“, da sta edini pravi zastopniki slovenskega ljudstva na Štajerskem in da se naj jemljejo kandidatje edino iz njiju. Prišel bo spet čas, ko bomo imeli enotne candidature, ker nas bodo streznili sovražnikovi udarci. Prepri med strankami za mandate ni na Štajerskem sicer nič novega, a ponehal je, ko je postala sila in bode prenehal spet, kadar bo sila. In ravno za sedanje nam sovražne vlade nam nastaja potreba enotnega postopanja. Sami sovražniki Slovencev sede zdaj v ministerstvu. Omenja združitev slovenskih poslancev v unijo. Kaj vse bi se bilo že lahko doseglo, če bi bilo prišlo do take združitve takoj po otvoritvi parlamenta! Ob koncu prečita govornik še Askerčevo pesem v dveh petelinih (iz „Slovana“), ki se pretepata na gnojišču, a mož ob plotu si brusi nož za dan velike zmage, ko bodeta žarela petelina pečena na mizi. (Ali je naj ta mož vlada ali nova štajerska stranka, tega govornik ni povedal. Op. uredn.) Končno priporoča, naj se izvoli danes v odbor stranke 5 mož. (Takega političnega abecedništva ne bi prisojali dr. Rosini. Op. uredn.)

K besedi se je oglasil še filozof Vesenjaj z zaupnico, šolski vodja Pesek s vprašanjem, kako stališče ima nova stranka k podržavljenju šole, kar mu je pojasnil dr. Ploj, debata o zavarovanju pa se je odložila. Na predlog filozofa Vesenjajaka so se izvolili v odbor nove stranke gg. dr. Jurtela, župan Plohl od Sv. Tomaža, župan

Ravšl iz Obreža, dr. Ploj in župan Jakob Zemljič. Na vprašanje posestnika Veršiča, ali je to res že odbor nove stranke, je podal dr. Jurtela pojasnilo, da je to le začasni odbor, ki bo vodil priprave. Zborovanje je zaključil nato dr. Jurtela.

Včerajsnji shodi.

„Narodna stranka“ je priredila včera po Savinski, Šaleški, Mislinjski dolini in v Posavju 8 lepih shodov. Dasiravno uspeh jednega ni bil tako ugoden, kakor je bilo pričakovati, ne moti to docela nič skupne bilance: stranka je zopet mogočno nastopila in pokazala, da je kos svoji veliki nalogi. Nismo priredili shodov za malenkostne prepire ali za politično abecedarenje temveč z resnim namenom, da poučimo ljudstvo o važnih tekočih političnih in gospodarskih vprašanjih. To se nam je docela posrečilo in v tem znamenju smo s shodi lahko zadovoljni. Kakor so pokazale na mnogih shodih izražene želje in zahvale odličnih naših kmečkih somišljenikov, si želi ljudstvo enakih shodov in gledali bodemo, da mu to željo bodoče tedne zdatno izpolnimo. Tako bodemo zvezo med seboj utrdili in se za nadalnje resno delo navdušili. O vprašanjih, katera so prišla včera na dnevni red, smo že v našem listu veliko govorili; zato nam ni treba ničesar dostavljati; kvečjemu to, da je ljudstvo povsod razumelo in odobrilo že svoj čas storjene sklepe vodstva „Nar. str.“ Da je to osobito glede starostnega zavarovanja zadelo pravo pot, kažejo sklepi shodov — in pa klerikalci, kateri po „Slovincu“ pritrjujejo našemu stališču. Tuintam je padla na shodih tudi beseda o deželnozb. volitvah: a se je povsod sklenilo počakati sklepov občnega zbora stranke. Vzajemnost, edinstvo v stranki in resno delo nam bodo tudi najvernejši poroki za bodoče uspehe!

o Shod v Velenju. Po splošni sodbi se je zbralo včera do 200 kmečkih zaupnikov pri Ježovniku v Velenju, da slišijo poročilo o delovanju svojega poslanca. — Bilo je veselje pogledati zbrane same trdne, samozavestne posestnike, cvet Šaleške doline! Predsedoval je shodu g. Volk iz Šoštanja, zapisnikar je bil g. Goršek. G. drž. posl. Vinko Ježovnik se je v svojem govoru najprej dotaknil težavnega stališča, ki ga imajo slovenski državnozborski poslanci na Dunaju; malo jih je, a še ti si niso med seboj niti v velikih gospodarskih, še manj pa narodnih vprašanjih edini. Lansko leto državnega zbora nam ni prineslo ničesa veselega: najprej je hudo oškodovala naše kmetijstvo nagodba, pozneje se ni oziralo na naše slov. potrebe pri proračunu in bila je končno nato sprejeta tudi t.g. pogodba s Srbijo, ki je pokazala v slabi lūči doslednost in odločnost večine kmečkih poslancev v drž. zboru. G. poslanec je omenjal nato ustanovitev „Narodne zveze“ in da se je zmiraj pošteno trudil, da bi prišlo do združitve vseh ju-

goslov. drž. poslancev. Opisal je svoje delovanje v živinokučnem odseku, svoje korake za dosego podpor po ozeblinah in sedaj po snši; na njegovo prizadevanje se je nakazalo štaj. namestniki 100.000 kron za zopetno sušno podporo, ki se morajo razdeliti s posebnim ozirom na njegov volilni okraj. Govoril je še o vojaških olajšavah in nato zaključil svoje poročilo ob splošnem pritrjevanju volilcev. Navdušene so mu izrekli volilci svoje zaupanje in zahvalo. — G. Janko Lešničar je nato razpravljajal o zaključku zadnjega zasedanja drž. zbora, o sestavi sedanjega ministerstva, o „Slovanski jednoti“, od katere Slovenci zelo veliko pričakujemo, a se je bati, da bodo naše nade vsled nezanesljivosti klerikalcev prevarane, in slednjič obširno o socialnem zavarovanju, glede katerega so kmetje soglasno odobrili že znano stališče „Nar. str.“ z željo, da bi se starostno zavarovanje začelo že poprej in ne šele s 65. letom. Shod je potekel splošno zelo mirno in lepo. Enoglasna je bila želja: še več takih shodov! Napredne kmečke stranke v Šaleški dolini še davno ni konec, kakor je nedavno tega bahato pisal znani častihlepni gospod po „Slov. Gospodarju“.

Shodi v slovenjegraškem okraju.

Šli smo pogledat, ali res nimamo nobenega somišljenika več v okraju kakor bi se to dalo sklepati iz pisave mariborskih listov. Videti smo hoteli, ali res narodna stranka „nima nič“ v slovenjegraškem okraju, kakor bi se lahko sklepalo iz zadnje „Straže“. — Vzpodbuditi pa smo tudi hoteli svoje somišljenike k novemu vztrajnemu delu, poučiti ljudstvo o pol. položaju, posebej o nekaterih važnih vladnih predlogih (v prvi vrsti o starostnem zavarovanju) ter tako vršiti v polnem pomenu kultrano nalogo narodne stranke.

Shodi so se vršili trije in sicer v Št. Ilju pri Mislinji, v Št. Janžu pri Spod. Dravogradu, v Šmartnem pri Slov. Gradcu. Vsi shodi, ki so bili zaupni, so bili dobro obiskani, posebno v Šmartnem. V Št. Ilju je razpravljajal o političnem položaju, o zaključanju in zopetnem sklicanju drž. zbora, o socialnem zavarovanju, o jezikovnem zakonu za Češko, o novi Bienenrthovi vladi, o slovenskem ministru-rojaku, o aneksiji Bosne, o nagodbi z Ogrsko, o podržavljenju železnic itd. dr. Božič iz Celja v zanimivem govoru. Kmete je posebno zanimalo vprašanje starostnega zavarovanja. — V Št. Janžu je o prilično istih predmetih govoril urednik Vekoslav Spindler iz Celja, je ostro obsodil stališče slovenskih klerikalcev glede socialnega zavarovanja, glede rešitve jezikovnega vprašanja in glede ministra-rojaka, ter so mu zborovalci pritrjevali. Posebno zanimiv in obsežen razgovor se je razvil o starostnem zavarovanju, in so se kmetje izrekli pač za zavarovanje, a so zahtevali tiste spremembe, kakor že izvrševalni odbor nar. stranke. —

Grajski Barth iz Otiškega vrha, pristaš kmečke zveze, ki je po pomoti smatral shod za volilni shod, na katerem bi se postavil kandidat za deželni zbor, je predlagal za kandidata slovenjegraškega svečarja Günterja. Pojasnilo se mu je, da se danes ne namerava postaviti kandidat. Neki Jug, baje tudi zvezar, ni nič vedel o dobrotah, ki jih je izposloval posl. Ježovnik za svoje volilce. Čita gotovo samo „Slov. Gosp.“, ki je tako objektivno, da o uspehih nasprotnih poslancev nič noče pisati.

V Šmartnem pri Sl. Gr. je o istih predmetih obširno poročal g. dr. Božič in žel za svoja izvajanja burno pohvalo. Kmetje so se govorniku iskreno zahvaljevali za izborni pončni govor.

Vsi trije shodi so pokazali, da se kmetje v slov. graškem okraju vedno bolj zavedajo, kje je resnica in kje laž.

Shoda v Dramljah se je udeležilo med kakimi 3—400 poslušalci okroglo 50—60 pristašev Kmečke zveze. Državni poslanec g. Franjo Roblek je očrtal v glavnih potezih delovanje državnega zbora v minulem zasedanju in popolnoma nepristransko opisal njegove naloge za bodočnost — skratka podal je jasno sliko političnega položaja. Med njegovim stvarnim govorom so ga že motili klerikalci, kateri so se vobče pod vodstvom slavnostnega župnika Ogrizeka obnašali tako nedostojno in surovo, kakor kaki pijanci v krčmi, ne pa odrasli in pametni ljudje. Venomer so kričali, naj g. Roblek pove, kaj je storil za svoje volilce; ko jim je g. poslanec to pojasnil, so utihnili, a začeli zopet razgrajati, ko je naslednji govornik g. Trstenjak razpravljal o vladnem načrtu starostnega zavarovanja. Ko se jih je pozvalo, naj povedo nekaj stvarnega, je nastopil g. župnik Ogrizek, vodja svoje olikane črede, in se pritoževal o „brezverskem“ Narodnem listu. Drugo, kar je govoril, je bila mešanica prazne slame in pa neumnosti. Končeno se je zborovanje izreklo v smislu znane stališča Nar. stranke s pristavkom, naj se začne starostna renta že s 50. letom. Sprejela se je končno po 3 kratnem glasovanju soglasna zaupnica g. drž. poslancu Robleku. — G. Jarnovič, kateri je tudi vodil zborovanje, je končno še razpravljal o koristih, ki nam jih nudi c. kr. štaj. kmet. družba, ki bodi naša prava Km. zveza. Uspeh zborovanja je bil vsejedno na Nar. str. časten; posebno se je odlikovala treznost in mir njenih pristašev od podivjanosti Ogrizekovih podrepanikov.

Shod v Rajhenburgu. Iz docela nerazumljivih razlogov je brežiško okrajno glavarstvo javni shod, kakor ga je prijavila „Narodna stranka“ prepovedalo. Vkljub temu se je zbralo v nedeljo 7. marca okoli sto najboljših mož na povabilo g. Antona Kuneja iz Stolovnika v Klemenčičevi gostilni, kjer se je vršil shod po § 2 zb. zak. Predsedoval je g. sklicatelj Kunej, ki je otvoril zborovanje z jedrnatim nagovorom. Nato je dr. Koderman v dolgem govoru razpravljal o političnem položaju in zlasti o zakonskih predlogih glede ureditve jezikovnega vprašanja in socialnega zavarovanja. Zborovalci so sledili izvajanjem z vidnim zanimanjem, na kar je sledila zanimiva debata, katere so se udeležili zlasti Anton Kunej, Janez Zemljak, Martin Zemljak in poročevalec. Splošno se je izreklo mnenje, da je vladna predloga o zavarovanju nesprejemljiva. Tozadevna resolucija, s katero se zahteva ureditev jezikovnega vprašanja potom zakona za celo državo, sta se ob burnem pri-trjevanju soglasno sprejeli. Dr. Koder-

man je še v kratkem nagovoru omenil naš zunanji položaj, na kar so zborovalci soglasno sprejeli resolucijo, v kateri se izreka želja, da se avstro-srbski spor poravnava mirnim putem in brez vojske, katera bi zahtevala od ljudstva ogromnih denarnih in krvnih žrtev. Resolucije se pošljejo na pristojna mesta. S kratkim končnim govorom je zaključil g. Kunej lepo uspeli shod. Po shodu so se zborovalci še živahno razgovarjali o raznih vprašanjih. Splošno se je izražala želja, da se skoro priredi v Rajhenburgu javen shod „Narodne stranke“.

Blanca. Vkljub raznim zaprekam, vkljub slabim potom se je zbralo včeraj v Likarjevi gostilni na Blanci lepo število 40—50 mož. Shod je otvoril g. Križan iz Sevnice, kateri mu je tudi predsedoval. Dr. Koderman iz Celja je najprej obrazložil vladno predlogo o zavarovanju za starost in onemoglost ter o ureditvi jezikovnih razmer in je razpravljal o splošnem notranjem in zunanjem političnem položaju. Zborovalci so govoru z vnemo in zanimanjem sledili, kar so pričali živahni medklici, ki so se čuli zlasti, ko je govornik osvetlil postopanje klerikalnih poslancev napram vladi in volilcem. Govoru je sledil živahen razgovor o omenjenih zakonskih predlogih in drugih aktualnih političnih vprašanjih. Resolucije so se sprejele soglasno z velikim navdušenjem. Shoda se je udeležilo razun domačega kmetijskega ljudstva več Sevnčanov.

Shod v Rušah se je obnesel zelo krasno, Zbralo se je krog 150 mož. Resolucije so se sprejele soglasno in z velikim navdušenjem. Natančno poročilo sledi.

Resolucije

sprejete na včerajšnjih shodih:

1. Volilci „Narodne stranke“ najostreje obsojajo sesavo Bienertovega predpustnega ministerstva posebno z ozirom na ministra Stürgkha in Hochenburgerja in pozivajo slov. poslance k najdoslednejši opoziciji proti njemu.

2. Pozdravljajo „Slovansko jed-noto“ in pričakujejo, da bodo v njej združeni poslanci posebno pospeševali narodne in gospodarske koristi zati-ranega slovenskega naroda.

3. Zahtevajo, da deluje naša držav-noborska delegacija z vso odločnostjo za ustanovitev jugoslov. krajanskega ministerstva.

4. Pozdravljajo misel socialnega zavarovanja, a zahtevajo, da se najolajšajo plačilna bremena kmetom in delodajalcem.

Dodtke in event. posebne sklepe smo priobčili pri poročilih o dotičnih shodih.

Politična kronika.

d Konferenca klubovih predsed-nikov. Podpredsednik Pogačnik, ki vodi prezidialne posle poslanske zbornice, je povabil predsednike klubov na skupno sejo, ki bo jutri popoldne in na kateri se bo razpravljalo o formalitetah spojenih s konstituiranjem zbornice. Ob tej priliki se bo govorilo tudi o volitvi predsednika.

d Boj za predsednika je, kakor nemški listi poročajo, hvala slovenskim in češkim klerikalcem, na korist nemškega kršč. soc. dr. Pattaja že odločen. Nemški listi poročajo, da bodo glasovali za tega nemškega klerikalca solidarno vsi Nemci in Poljaki, Italjani in Rusini, socialnidemokratje bodo glasovali za Pernerstorferja in stranke združene v Slovanski jednoti bodo oddale — prazne glasovnice! Pattai bo torej z vso slavo izvoljen in zasluga za to slavno zmago nemških klerikalcev bo pritikal v polni meri slovenskim klerikalcem, ki so s svojim postopanjem v

Slovanski jednoti zaprečili, da bi bila ta parlamentarna skupina postavila kandidata za predsedništvo, ki bi bil zbral nase vse češke, jugoslovanske, rusinske glasove, glasove naprednih Poljakov ter čeških in poljskih socialnih demokratov, zionistov in Italjanov. Slovanska jednota sicer še ni imenovala svojega kandidata — in poslanec Maštálka upa, da se bode češkim naprednim strankam še posrečilo pridobiti Poljake za se in da bi Slovanska jednota tudi z veseljem glasovala za poljskega kandidata, ako ga Poljsko kolo nominira — toda slovenski klerikalci se čutijo nemškim klerikalcem tako obvezane, da hočejo za vsako ceno pripomoči dr. Pattainu do sijajne zmage. Za naše „dobro in verno ljudstvo“ pa hočejo napraviti le tako majhno šalo ter oddati prazne glasovnice. „Slovenec“ poroča, „da se čedalje bolj utrja vest, da „Narodna zveza sploh načeloma ne bo sprejela kandidature proti krščansko socialni stranki“, ker je ta germanizujoča stranka baje naklonjena Jugoslovanom in trializmu! O tem švindlju spregovorimo jutri še par besed.

d Avstro-srbski spor. Glasilo nemškega kancelarja „Nordd. Allg. Ztg.“ je izjavilo, da stoji za Avstro-Ogrskim Nemčija kot verna zaveznica. Ta izjava je vračilo Nemčije za službe „dobrega sekundantstva“ v Algecirasu proti Franciji. Vsi dunajski oficijozni in ne-oficijozni listi izvajajo iz tega posledico, da bodo morale sedaj vse evropske velesile to izjavo upoštevati in če jim je količkaj na tem ležeče, da se mir ohrani, Srbijo prepričati, da mora sama in naravnost z dunajsko vlado paktirati o vsem, kar hoče od nje dobiti. Dunajski listi si prizadevajo ob enem svet prepričati, da ta zahteva ni za Srbijo poniževalna, ampak nasprotno prav častna, ker velesila Avstrija traktira malo Srbijo kakor sebi jednako partnerico itd. Stvar ima pa tudi drugo lice. A. O., oziroma nje oficijozni so že zdavnaj kategorično izjavili, da je vprašanje o aneksiji in vse, kar je s tem v zvezi notranje avstrijsko vprašanje in da se torej mora Srbija, ako se čuti vsled tega prikrajšano in če hoče kako odškodnino zaradi tega obrniti direktno na dunajsko vlado, o konferenci velesil niso hoteli na Dunaju nikdar slišati. Ako bi se bila Srbija spustila sama z A. O. v pogajanja in ako bi bila ta vse njene zahteve na kratko odklonila, kar ni bilo izključeno, ni li to samomor? In je li to v resnici samo avstro-srbsko vprašanje, da se Srbijo eventualno gospodarsko uduši? Je li to drugim velesilam v resnici tako ravnodušno, kakor si na Dunaju mislijo in ali bi s tem ne bilo porušeno ravnotežje na Balkanu A. O. na korist, vsem drugim na škodo? To je srbska vlada vedela, kakor dobro ve, da bi bila vsaka vojska proti A. O. blaznost in poguba za srbski narod, vendar ji ne sme in ne more nikdo zameriti, ako apelira na pravičnost velesil ter zahteva, naj ji na nekak način zajamčijo gospodarsko eksistenco. Na kak način bodo to dosegle, je stvar njih diplomacije — vsekako pa se Srbija ne more in ne sme izpostavljati nevarnosti, da bi se njene zahteve na gladko in takorekoč na štiri oči na Dunaju odklonilo, ne da bi se Evropa za njo potegnila. Ta smisel ima zahteva srbske vlade, naj bi se vršila pogajanja med A. O. in Srbijo s posredovanjem velesil.

Naročajte „Nar. Dnevnik“!
Kjer eden ne zmore naročnine,
naj si ga naroči več skupaj!

Štajerske novice.

v Občinski volitve v Celju se vrše 15., 16. in 17. marca in sicer voli v pondeljek dne 15. marca 3. razred v torek 16. marca 2. razred, v sredo 17. marca 1. razred. Slovenci se ne udeležijo volitev.

b Včerajšnji koncert slovenske glasbene šole v Celju se je obnesel nad vse pričakovanje dobro: bil je povoljno obiskan in je dosegel tudi lep moralni uspeh. Dame s svojim izbornim nastopom in vsi koncertisti s tehnično ter precizno igro so bili vredni one pohvale in priznanja, ki se jim je nudilo v tako obilni meri. Za godbo v Celju so napočili novi dnevi.

b Klubu naprednih slovenskih akademikov je daroval g. prof. Suhač pet letnikov „Dom in Sveta“, tovariš Zupančič štiri letnike „Zvona“, jeden letnik „Slovenke“ in mnogo drugih knjig za ljudske knjižnice. Obema izreka odbor zahvalo. Da bi našla mnogo posnemalcev!

o Predavanje g. dr. A. Dolarja, katero je priredil na prošnjo odbora „Zveze narodnih društev“ v petek večer v celjski Čitalnici, ni sicer zbralo mnogo ljudi, a zbralo je prilično vse celjske častilce naše moderne, posebej pa še prijatelje in občudovalce Zupančičeve muze. Predavanje je imelo jasen namen podati pregledno sliko nastanka, razvoja in sedanje bilance uspehov slovenske moderne v literaturi. G. profesorju se je to izborno posrečilo; to tem bolj, ker ni ostal pri vsakdanjih, v ocenah se vedno ponavljajočih frazah. Predavanje je bilo kakor nalašč za vsakogar, ki se količkaj zanima za naše slovstvo, bilo pa je potreben pouk onim, ki polnijo svoje domače knjižnice z malovrednim tujim blagom — domače knjige pa ne spoštujejo. Včerajšnji večer je bil jeden onih redkih trenutkov v našem celjskem društvenem življenju, ko je človeku dovoljen pravi umetniški užitek. Zato je g. profesor tudi žel splošno hvaležno priznanje.

o Slovenskega kleparja v Celju, g. Antona Jošta, kateri je odprl svojo delavnico na Dolgem polju št. 1., najtopleje priporočamo slov. občinstvu v Celju in okolici.

b Štajerska deželna socialistična konferenca se vrši v nedeljo, dne 28. marca pri „Zelenem travniku“ v Celju. Razpravljalo se bo o deželnozbornskih volitvah, o organizaciji, tisku in razno-terostih. Kakor smo slišali, se hočejo slovenski socialisti na Sp. Štajerskem emancipirati, kar bi imelo za nemški značaj Celja, Maribora in Ptuj velike posledice.

v Umrl je v Laškem trgu notar-ski koncipijent Anton Jesih, 65 l. star.

v Odklonjena kandidatura. Gg. župnik Cizej in velenjski župan Skasa sta ponudila v imenu kmečke zveze kandidature v slovenjegraškem volilnem okraju graščaku Adamovihu v Velenju. Ta je pa kandidature odklonil.

b Iz Središča. Družba za konje-rejo na Štajerskem in sicer okrožje Središče, zboruje prihodnjo nedeljo, to je dne 14. t. m. ob 2. uri popoldne v že znani gostilni v Središču. Zanimiv dnevni red, posebno predavanje potovalnega učitelja g. Jelovškega, je vabljivo in se pričakujejo tudi neudje k udeležbi tega zborovanja.

b Hrastničanje prav lepo prosimo trboveljski občinski svet, da malo podrega radi naše pošte. Mislimo namreč, da ne bo prav nič škodovalo, če bomo to dobroto že uživali mi, in ne še le morda naših otrok otroci. Ne bilo bi morda napačno, če bi se pričelo polagoma iskati prostor za pošto, če bo treba kaj prezidati ali celo zidati, je treba začeti s pripravami.

a **Velepomembno pa tiho slavlje** je slavil naš celjski „Sokol“ v četrtek, dne 4. III. t. l., ko je prvič telovadil v novosezidanem „Sokolskem domu“. Br. načelnik Smrtnik je v kratkih a jedrnatih besedah primerno nagovoril br. telovadce, nakar je zadonel prvič po prostrani telovadnici navdušen „nazdar“ ne samo kot izraz navdušenja in veselja nad dogotovljeno stavbo, ampak v prvi vrsti v znak hvaležnosti napram br. načelniku za njegovo neutrudno delovanje.

b **Iz Hrastnika.** (Nekoliko o delavskem konzumu). Nam se ne zdi prav, da je večina rudarjev, ki so kupovali dolej v delavskem konzumu, prestopila v Leillerjev, kajti dohodki so se vsled tega tako znižali, da dvomimo, da bi ga bilo mogoče vzdržati. A če pride do poloma, kdo bo imel dobiček, kdo zgubo? Dobitek seveda rudokop, ki bo po ceni kupil na dražbi lepo hišo z blagom, zgubo pa delavstvo in to ne-le po izgubi poslopja, ampak še iz drugih vzrokov. Sedaj, ko je delavski konzum še tu, si ne upa Leiller v svoji štacni s cenami poskočiti, poskočil bo pa takoj, če ne bo konkurence.

Pomisliti je tudi na slučaj štrajka. Ob štrajku Vam bode zaprl Leiller takoj svoje blago, dočim bi Vas vsaj za malo časa vzdrževal konzum, ki je Vaša last. Delavstvu bi svetovali, da se ga vsaj nekaj vrne proč od Leillerja in se oklene delavskega konzuma. Res je, da je v soc. demokratskih rokah, a saj Vam ni treba biti zato demokratje, kakor tudi sedaj niste nemškutarji, ker kupujete pri Leillerju. Sicer pa: preiščite in potem ravnajte po svojem razumu!

a **Občinske volitve v Konjicah.** Dobili smo sledeče pojasnilo: Dopis o g. škofu Napotniku in dekanu Hrastlju se je poslal V. cenj. listu poprej kakor je bil razporejen zapisnik volitev, ker sta bila poprej vedno volilca v I. razr., a sedaj pa sta prišla v 2. razred istotako kakor g. Šepic; na njihovo mesto sta prišla 2 Nemca in 1 Slovenec (g. Ogorevc). Omenjenima gospodoma pa sicer prav nič ni škodila krtača; je še dosti prahu na njuni odločni narodnosti, zato le še pokrtačite včas! — Danes se vrše obč. volitve v 3. razr. Slovenci se udeležimo in sicer kandidirajo 3 pristaši Nar. str. in jeden km. zv. Med nami vlada lepa sloga. Agitacija je pa zelo huda. Tajniku Antonitschu, znanemu bivšemu ptujskemu policaju, je moralo že glavarstvo potrkati na „nemške“ prste. Napisal je namreč na vsako glasovnico ime, da bi se videlo, kdo je koga volil; na pritožbo Slovencev so se morale razposlati nove glasovnice. O nadaljnjih dogodkih in izidu vam poročamo.

b **Št. Peter pod Sv. Gorami.** V noči od 4. na 5. t. m. so vlomili tatovi v romarsko cerkev Matere Božje na Sv. Gorah. Močna vhodna vrata so razbili ter iskali svoj plen v nabiralnikih. Našli niso ničesar ter so jo morali odkuriti. Žandarmerija pozveduje po roparjih, vendar jim dozda še niso mogli priti na sled. Govori se, da morajo ti tatovi biti v zvezi s tatinsko tolpo, ki se klata po Pišecah in Bizeljskem.

b **Št. Peter pod Sv. Gorami.** Naš klerikalni dopisnik v mašniški halji stresa zaradi občinskih volitev še vedno svojo jezo po mariborskih lističih. Najrajši bi nas vse pohrustal. Pa to mu ne pomaga nič! Čvekanje o Nemcih in nemškutarjih je neumno. Več odgovorimo v „Narodnem Listu“. (O zvezi z Nemci bomo klerikalcem zapeli v kratkem tako pesem, da jim bo žvižgala okrog ušes prav neprijetno. Op. ured.)

b **Pripravljalni odbor „konzervativne“** stranke se je pomnožil s kooptacijo na 12 mož. K ustanovitvi

te stranke in posameznim govorom še zavzamemo svoje stališče.

v **Utonil je v Dravi** bl. Slemenca nad Mariborom 30 letni delavec A. Šostarič iz ptujskega okraja. Peljal se je sam z brodarjevim čolnom čez reko, a se je čoln prevrnil in je Šostarič utonil. Mrliča še niso našli.

b **Bojevniki za sveto vero.** Go-riška „Soča“ poroča, da eksistirajo med tamošnjimi „čuki“ individui, ki so prestali že 9 zapornih kazni; zapori po nekaj tednov in mesecev so na dnevnem redu. In take prikazni se stavijo našim fantom za vzgled!

Kranjske novice.

o **V Novem mestu** je umrla v soboto mati stolnega prošta, gospa Elizabeta Elbert, stara 82 let.

o **Volitve v idrijski obč. odbor** se vrše koncem tega meseca.

o **Obravnava zaradi odprtega pisma na vojnega ministra Schön-aiha** je bila v soboto pred senatom dež. sodišča v Ljubljani. Dr. Kokalj je bil oproščen, urednik „Slov. Naroda“ Pustoslomšek pa je bil obsojen na 100 kron globe.

o **„Rdeči Prapor“**, glavno glasilo jugoslov. soc. demokracije, začne s 1. aprilom izhajati trikrat v tednu.

o **Slov. kršč. soc. zveza** priredi od 13. do 15. apr. trodnevni socijalni kurz v Ljubljani.

o **Velika obravnava zoper „južno družbo blagajniških vlomilcev“**, ki je 17. grudnia l. l. vlomila pri Jelačinu v Ljubljani in odnesla 8100 kron, poleg tega pa izvršila še več vlovov tudi drugje, se prične danes v Zadru. Načelnik družbe je nešteto krat že kaznovani Franc Koren iz krške okolice na Dolenjskem.

o **Zaradi goljufije pri volitvah** so bili obsojeni pred dež. sodiščem „sodruzi“ Jernej Kalan, ki je pri zadnjih dež. zb. volitvah oddal tri glasovnice, na 150 K, Klopčič in Corgnolan, ki sta nevede in nehotе volila za druge, pa na en teden oziroma 5 dni zapora. Obenem izgube vsi trije za 6 let aktivno in pasivno vol. pravico za vse javne zastope.

o **Za kranjsko deželno banko** je deželni odbor izdelal pravila in jih dal v tisk.

o **Vipavsko-Idrijski kmetijski volilni okraj.** Ker se je klerikalni kandidat R. Ferjančič odpovedal kandidaturi, so postavili klerikalci kandidatom Bogomila Perharc, gostilničarja v Vipavi.

o **Shod narodno-napredne stranke v Trzinu** včeraj 7. t. m. se je vršil ob veliki udeležbi iz celega okraja. Govorila sta dež. posl. dr. Vilfan in Josip Turk, dalje pa tudi predsednik nar. del. org. Ribnikar, ki je pozival tržiško delavstvo k osnovanju podružnice N. D. O. Sklenilo se je osnovati napredno politično organizacijo za tržiški okraj.

o **V Kostanjevici** se je izvršil shod narodno-napredne stranke včeraj 7. t. m. ob ogromni udeležbi 400 ljudi, zvečine kmetov. Govorila sta dr. Oražen o splošnem polit. položaju Slovencev, dr. Žerjav pa o organizaciji. Sklenilo se je tudi tu osnovati pol. društvo.

o **Predsednik mestne hranilnice v Ljubljani** Ivan Plantan je odložil predsedstvo.

o **Shod narodno-napredne stranke v Krškem** se vrši v nedeljo 14. t. m. pri Ženerju.

v **Slovenski učni jezik** na gimnazijah. Poroča se, da je ministerstvo dovolilo polagoma uvedenje slovenskega učnega jezika, na dvojezičnih kranjskih gimnazijah, v kolikor so na razpolago slovenske učne knjige in drugi pripomočki. Prihodnje leto se bo poučevalo

veronauk v 5. in grščino v 3. razredu v slovenščini. Obenem se pa pomnoži tedensko število nemških ur.

v **Občinske volitve v Kočevju** se vrše 17. in 18. tm. Obrtniki zahtevajo večje zastopstvo.

Koroške novice.

d **Iz poštne službe.** Poštni kontrolor Jožef Gasser v Pontebi je imenovan za poštne višjega upravitelja istotam.

d **Za nemške nacionalne kandidate na Koroškem** že pridno dela vodo ptujski „Štajerc“. Pravi, da kdor hoče „mir med narodi“ in „gospodarsko delo“, mora voliti Nemce. Metnitz, Steinwender itd. — pa mir med narodi in gospodarsko delo!

Primorske novice.

v **Slovenca v Trstu** so sklenili, da se udeležijo volitev za mestni svet tržaški ne samo v okolici, ampak tudi v mestu. Volilna reforma — pravi „Edinost“, — po kateri se bo topot prvi-krat volilo, daje tudi nam mestnim Slovincem priliko, da se udeležimo volitev za mestni svet na časten in vspešen način. Ni sicer upati, da že letos kateri mestni mandat pribore Slovenci, vendar pa bodo pokazali, osobito v slučaju ožjih volitev, da so odločno činitelj v mestu.

Slovanski zapiski.

d **Za župana v Pragi** je izvoljen zopet dr. Groš.

d **Grofa Tolstega članek o aneksiji Bosne in Hercegovine**, ki je svoj čas izšel v „Slov. Nar.“, je sedaj državno pravdnštvo v Pragi v „Belokranjcu“ zaplenilo.

d **Komisija ruske dume** je z večino glasov sklenila, da se odpravi smrtna kazen.

d **Zaroto** so zasledili med ruskimi vojaki.

Po svetu.

d **Stroški vojne.** V „Danzers Armeezitung“ je nekdo izračunal, da bi nas vojna s Srbijo, ki bi trajala do podjarmljenja Srbije prilično 6 tednov, stala okroglo 700 milijonov kron, kar bi dalo z naraslimi stroški za podporo vdov in invalidov letno višjo obremenitev državnega proračuna za 60 milijonov kron.

d **Nemiri na Islandskem.** V zahodnem delu otoka so se pojavili nemiri zoper dansko uradništvo. Vlada smatra, da je to zgolj krajevnega pomena.

d **Nesrečne posledice obrekovanja.** Zlobne govorice so dolžile ženo kmeta Fr. Fabjančiča v Poščenici na Hrvatskem zakonske nezvestobe. Mož je ženo vsled tega silno mučil, in ko mu je povila otroka, je trdil, da ni njegov, ter ga je umoril. — Tudi pri nas na Slovenskem so podobna sumničenja starih in mladih bab kaj udomačena. Mnogo zakonov bi bilo srečnih, ko bi ne bilo takih obrekljivih satanskih jezikov.

d **Deželne strelce**, ki jih je zasul snežni plaz v Laufranu na Tirolskem so, kakor se poroča vojaškemu poveljstvu v Trentu, rešili.

d **V Opavi** so izsledili, da so pri 1. pešpolku vojaški kuharji na skrivnem prodajali živila, določena za me-nažo. Tatove so zaprli.

Obrambni vestnik.

b **„Št. Ilj v nevarnosti!“** tako kliče sedaj tudi mariborska „Straža“, toda bojimo se, da je to zvonjenje že po toči, ker so Nemci nemoteno pripravili vse, da se polaste pri bodočih volitvah cele občine. Vkljub tej nevarnosti pa mariborska lista pridno tirata naprej razdirajoči posel. Niti „Straža“ niti „Sl. Gosp.“ še nista zahtevala, naj se oživi „Naša straža“, ki bi bila edina poklicana parali ovati pogubno delo „Südmarke“. Tudi o nasvetu, naj se organizacija „za obmejne Slovence“ preosnuje v take namene, nočejo gospodje

v Mariboru ničesar slišati. Samo tar-nanje nas ne bo rešilo.

b **„Südmark-Gau Maribor“** so osnovali pretečeno nedeljo v Mariboru. Nova zveza obsega podružnice Ptuj, Slov. Bistrica, Marenberg, Št. Lovrenc, Muta, Radgona, Pragersko, Cmurek, Ljutomer, Ormož, Št. Lenart, Jarenina, Razvanj in Studenci. Kdaj si bodo podružnice sv. Cirila in Metoda osnovale svoje zveze po kronovinah?

b **Nove podružnice družbe sv. Cirila in Metoda** se snjejo v Grosuplju, Radečah, Bučki in Št. Jerneju na Dolenjskem, nadalje v Ločah na Koroškem. Zopet oživite pa se podružnici v Kostanjevici na Dolenjskem in v Apačah na Koroškem.

b **Poslano vsem p. n. oskrbovalcem nabiralnikov družbe sv. Cirila in Metoda.** Družba sv. Cirila in Metoda ima v svoji pisarni v evidenci vse nabiralnike in tudi imena hiš, kjer se nabiralniki hranijo in tudi imena onih, ki nabiral-nike oskrbujejo.

Nabiralnik dobi za vsakih nabranih 200 K družbino diplomu. Takih diplom je oddala družba v dobi enega leta že 16.

Družbino knjigovodstvo beleži vse dohodke točno vsakega nabiralnika in jih tudi objavlja v mesečnih izkazih, — nima pa v evidenci imen in virov prispevkov tistih svot, katere se pošiljajo raznim listom, ker ti pošiljajo družbi le svote brez podatkov.

Iz tega je razvidno, da razno-vrstne pošiljatve ne pridejo v izkaz v „Vestniku“ pod tistim imenom, kakor so morda pošiljalci želeli, posledica temu je ta, da ima družbina pisarna zapisanih mnogo nabiralnikov za mrtve, ker nima družba izkazanih prispevkov pod njihovim imenom. Ker se bo splošno vse mrtve nabiralnike poklicalo na delo, utegne biti marsikdo razočaran ali celo razžaljen.

Zato pa prosimo, da se pošiljajo prispevki iz nabiralnikov direktno na vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljano, pa ne potom časopisov. Pove pa naj se pri vsaki pošiljati, iz kate-rega nabiralnika je dotični prispevek, to radi tega, da se vpiše poslano vsoto k pripadajočemu nabiralniku. Kakor želi slovenska javnost točnosti in jasnosti v družbinih izkazih, prav tako želimo tudi mi točnih in jasnih po-jasnil, da je možno redno uradovanje in v javnosti izkazovanje.

Pisarna družbe sv. Cirila in Metoda.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Stavka v Škalah.

d **Velenje**, 8. marca. V škalskem premogokopu so delavci v soboto začeli stavkati. Vzrok so premale plače; le malo je delavcev, ki so zaslužili veliko nad jeden goldinar na dan — a to pri tej draginji premoga! Danes se vrši shod; govori Sitar iz Trbovelj. Ker se je bati kakih nemirov, se je orožništvo pomnožilo.

Pred odločitvijo?

d **Pariz**, 7. marca. Po poročilih francoskih listov je sklicanje konference zelo negotovo. Pariški poslanik Avstro-Ogrske je izjavil ministru zunanjih zadev Pichonu, da se Avstro-Ogrsko pod nobenim pogojem ne ude-leži konference.

d **Berlin**, 7. marca. „Vossische Zeit“ poroča iz Dunaja, da izbruhne 1. apr. colninska vojska s Srbijo, ako ta ne opusti znanih svojih zahtev.

d **Petrograd**, 7. marca. Po dolgem času je obiskal minuli petek avstro-ogrski poslanik Berchtold grofa Izvoljskega. Napetost med Avstro-Ogrsko in Rusijo se je dokaj zmanjšala.

d **Carigrad**, 7. marca. Turčija dela Srbiji sitnosti pri prevažanju vojnih potrebščin, ker se boji zamere pri Avstro-Ogrski.

Različne vesti.

d **Berlin**, 8. marca. (Brz. „N. Dn.“) „Lokalanzeiger“ poroča iz Milana, da je objavil tamkaj izhajajoči časnik

„Momento“ danes na vse kardinale papeško bulo, v kateri se preklicuje prava ugovora s strani posvetnih vlasti pri volitvi papeža. Sedanji papež je bil namreč radi tega izvoljen, ker je Avstro-Ogrska vložila svoj veto proti izvolitvi kardinala Rampolle.

Bum! v Pragi.

Praga, 7. marca. Stepli so se pri bumu na Vaclavovem trgu nemško-nacionalni in nemško-klerikalni dijaki s češkimi nar. socijalci. Nek nemški klerikalec je dobil na licu težko rano. Kot krivega so zaprli češkega jurista Pravda. Ko je policija Vaclavov trg spraznila, je nastal mir.

Sneg.

v Olmuc, 7. marca. Vsled silnega snega je poškodovano telefonsko omrežje. Isto v Brnu.

v Gastein, 7. marca. Blizu Böcksteina je zdrčalo danes zjutraj 2 velikanskih plazov v dolino. Neko koč z 39 delavci je plaz odnesel s seboj; 11 se jih je rešilo, 15 so jih našli mrtvih, ostale išče 250 delavcev. — Tudi v anlaufski dolini je zasul plaz delavsko barako s 40 delavci. Ob 11. dop. so odkopali 17 mož 6 jih je mrtvih, 11 težko ranjenih.

v London, 7. marca. Po celem Anglaškem je razsajal vihar s snegom. Več vasi je popolnoma v snežnih zametih in brez zveze s svetom.

Vojska ali mir?

Belgrad, 8. marca (Brz. „Nar. Dn.“) Položaj postaja zmiraj bolj zamotan, kakor vse kaže ima sedanji Novakovičev kabinet zelo omajano stališče in se vsak hip pričakuje nova ministerska kriza. Novakovičev ministerstvo nima nikjer zaslombe čeravno so v njem vodje vseh strank in na noben način ne more ublažiti razpoloženja za vojsko z Avstro-Ogrsko. Kralj Peter in minister zunanjih zadev Milovanović sta za mirno sporazumljenje z Avstro-Ogrsko, vendar imata zelo težko stališče, ker se je pred kratkim vlada v skupščini izrekla solidarno z razpoloženjem za vojsko. Padec ministerstva je nedvomen. Novo ministerstvo bo vojaško ministerstvo, katerega naloga bo rešiti avstro-srbski spor mirnim putem.

Sarajevo, 8. marca (Brz. „Nar. D.“) Srbija še vedno zbira vojsko ob reki Drini. Na bosanski meji ima že koncentriranih 60.000 mož. To vedno zbiranje čet ob meji je očitno izzivanje.

Belgrad, 8. (Brz. „Nar. Dn.“) Srbski poslanik v Carigradu Nenadović je dobil nalog, z vsemi sredstvi delati na to, da Turčija dovoli prevoz srbskega vojnega materiala. Srbija hoče na vsak način, da bo vojska od konca aprila popolnoma pripravljena.

Veleizdajski proces v Zagrebu.

V soboto so med odmorom v sodni dvorani aretirali odv. kand. dr. Walterja, ker ga je neki Frankovec ovađil, češ da djal: To je lopovščina, da je sodni dvor zavrnil predlog, naj se Nastić takoj zaslisi. Aretacija je povzročila silno razburjenje v javnosti.

Drž. pravdnik dr. Accurti je javil zagovornikom, da bodo dobili stenogramе svojih govorov pred tiskom v pregled.

Vsi veliki svetovni časopisi pišejo ostro proti sistemu na Hrvatskem, kjer edino je mogoč tako smešen monstre — proces.

V sodni dvorani na mizi je kot „corpus delicti“ tudi čutura, na kateri je vrezan napis:

„Oj čuturo, kad — si puna vina — iz tebe mi — teče radost — „milina“...“

In ta čutura je veleizdajski!!

Nadaljevalo se je zaslišanje Adama Pribičevića. Ta pravi predvsem, da se mu ni dala prilika konfrontacije z Nastićem. On ima dokaze v rokah s katerimi izpodbije vse Nastićeve trditve, ki da je položil krivo prisego. Izprašuje se ga, ali je pisal v srbske časopise „Srbsko kolo“, „Srbobran“, kar Pribičević potrjuje. Na vprašanje, zakaj si je v Vrginmostu (kraj Pribičevićevega službovanja) izrisal katoliški element, pravi obtoženec, da baš od onega časa, ko so nastopili on in drugi „mladi“, so nastali boljši odnosi, ker so oni propagirali idejo narodnega jedinstva Hrvatov in Srbov. Baš današnji obtoženci so se vedno najbolj odlikovali v boju za prava Hrvatske. Na vprašanje, je li mu je znano, da se je pevala med Srbi v Vrginmostu „himna kralja Petra“, odgovarja, da mu taka himna sploh ni poznana. — Ali so srbska sokolska društva imela namen biti narodna vojska, ki bi imela služiti v veleizdajске namene, in so bila oborožena? — Mu ni znano. — Nato se s čitanjem originala nekega pisma, ki bi naj govorilo proti obtožencu, dokaže, da je drž. pravdnik v obtožnici **falzificiral** vsebino pisma; dalje se dokaže, da je istotako **falzificiral** v obtožnici vsebino nekega članka v „Srbobranu“.

Narodni gospodar.

v Avstro-ogrsko banka. V zadnjih letih se redno ponavljajo na občnih zborih največjega avstro-ogrškega denarnega zavoda, avstro-ogrške banke burni prizori med Čehi in Nemci. Čehi namreč zahtevajo v vodstvu banke za sebe zastopstvo, Nemci pa seveda v svoji stari lakomnosti tega ne pripustijo. Tako so tudi leta 1908 dne 3. svečana nastopili Čehi na občnem zboru z lastnim kandidatom, bil je to Josip Wohanka. Dobil je 252 glasov, nemški kandidat Prade pa 465 glasov. Omenim, da letnega poročila iz l. 1909 še nimam v rokah. Zanimivo je v poročilu iz l. 1908. pregledati z ozirom na navedeni volilni rezultat imenik članov takratnega občnega zbora z ozirom na avstrijske Slovane. Med člani je krog 250 čeških denarnih zavodov in čeških društev, na občnem zboru so bili razni šestih zastopani vsi. Ker je tudi nekaj čeških zasebnikov med delničarji avstro-ogrške banke, a le malo, sledi iz tega, da je dobil Wohanka le 252 čeških glasov, drugih slovanskih glasov ni med njimi. Kje so drugi? Poljaki in Rusini sploh nimajo delnic, ne enega poljskega ali rusinskega zavoda ni navedenega v letnem poročilu. Na Slovenskem pa je edina Ljubljanska kreditna banka, ki je bila upravičena, udeležiti se občnega zbora in volitve, a se ni udeležila niti sama, niti se ni dala zastopati po kakem Čehu. Drugi slovanski zavodi nimajo delnic avstro-ogrške banke, kar je gotovo čudno. Saj imamo vendar že precej močnih zavodov, osobito hranilnic, ki so navezane na nakupovanje vrednostnih listin! Zakaj si ne nabavijo delnic navedenega zavoda? Saj te listine niso nič slabše, kakor kateresibodi druge. Omeniti je, da so navedeni med člani občnega zbora v l. 1907. med drugimi sledeči nemški denarni zavodi: Celjska šparkasa, Credit- und Vorschussverein celjske šparkase, Kranjska hranilnica, okrajna hranilnica v Slovenski Bistrici, nemška hranilnica v Ormožu, v Mariboru, v Cmureku, v Radgoni, v Celovcu, v Velikovu in še celo v Kočevju! Nadaje mestna občina celjska in pokojninski zaklad uradnikov in slug celjske nemške šparkase. Torej na Slovenskem eden slovanski član ni bil zastopan na občnem zboru, izmed 13 nemških pa jih je bilo zastopanih 12!

To je slika za l. 1908. Kakor hitro pride letošnje uradno poročilo, o eventualnih izpremembah. A lanske številke kažejo nam Slovincem tudi na tem polju, da smo prave mevže. Pri nas ne pomaga vse skupaj nič: naj nam kratijo naše narodne, jezikovne pravice, naj nas

kratijo naše narodne, jezikovne pravice, naj nas napadajo, ubijajo, naj delajo z nami kar hočejo: Slovenec ostane vedno kakor klada! Ne zmeni se za nič, ne išče pravih, radikalnih sredstev, da se otrese tujega jarma!

Če si pri nas posameznik poštenim ali pa tudi malo manj poštenim potom nakopiči bogastva, ne zahtevamo od njega družega, kakor to, naj bi nad nami ne igral vsaj prevsegamočnega boga!! Če pa spravimo, kar nas je gospodarsko malih ljudi, kak močnejši zavod v življenje, pri katerem imamo po božji in človeški pravici besedo vsi, ki smo tudi le z malim prispevali k njegovi rasti, pa tudi ne vemo, kaj bi od njega zahtevali, oziroma kakor bi ga dali voditi, da bi nam bilo koristno v narodnem in gospodarskem oziru. Na vsak korak se opaža, da bo treba nabaviti še precej brezovk! St.

Društvene vesti.

a „Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju“ so naravnost poslali: 100 K sl. Posojilnica v Mariboru, 50 K sl. Posojilnica v Ribnici, 30 K dr. Stanko Lapajne, odvetnik na Dunaju, po 20 K: dr. Janko Babnik, c. kr. dvorni svetnik na Dunaju, Franc Kušar v Mengšu, po 10 K: Josip Bahovec, inšpektor državne-žel. družbe, Franc Gogola, c. kr. rač. ravnatelj, dr. Franc Kartin, zobozdravnik, Karl Luterschek, c. kr. vojaški osk. upravitelj v p., vsi na Dunaju, dr. Valentin Kušar v Ljubljani, Alojz Strekelj v Komnu in dr. Anton Švigelj, advokat v Ljubljani; po 6 K: Rajko Perušek c. kr. prof. v Ljubljani in Jakob Vošk, uradnik na Dunaju; po 5 K: Ivan Gričar, Ivan Mejač, Viktor Rohrmann, Andr. Šarabon, trgovec, vsi v Ljubljani in V. Kovačič, gostilničar na Dunaju; 4 K: L. Schwentner v Ljubljani, po 3 K: Val. Kopitar uprav. „Slov. Nar.“ v Ljubljani in Valentin Stergar, c. kr. voj. višji rač. svetnik na Dunaju; in po 2 K: Bogdan Kobal, c. kr. dež. sod. svetnik na Vrhniki in Ivan Rozman, župnik pri sv. Jakobu v Ljubljani.

Darove sprejema in izkazuje blagajnik Ivan Luzar, nadrevident juž. žel. v p., Dunaj, III/3 Reisnerstraße 27.

Listnica uredništva.

Konjice: Prisrčna hvala! — Ptuj: Kakor vidite, smo dobili daljše poročilo od druge strani. Priporočila in pozdravi!

Oddaja šolske stavbe v Št. Pavlu

Savinjska dolina.

Zmanjševalna dražba vršila se bo dne **22. marca t. l.** ob 9. uri dopoldne za izključno ceno 67000 K.

Stavbeni operat, načrti in stroškovnik so pri šolskem vodstvu Št. Pavel na vpogled.

Vsak dražitelj mora pred udeležbo dražbe položiti 10% vadij t. j. znesek 6700 K.

Krajni šolski svet Št. Pavel, Savinjska dolina.

149 3-1

Načelnik: **Wečaj.**

Naznanilo in priporočilo!

Usojam si vljudno naznaniti, da sem se kot domačin naselil v Celju kot

stavbeni in galanterijski klepar.

Svojo delavnico imam v hiši štev. 1. Dolgopolje (Langenfeld). — Vsa v mojo stroko spadajoča dela bodem izvrševal točno in solidno ter po najnižjih cenah. — Sprejemam tud. vsa popravila. Priporočam se za naklonjenost in prav obila naročila ter obljubljam, da se bodem vedno vestno trudil zadostiti vsem na me stavljenim zahtevam.

142

Z odličnim spoštovanjem vdani

4-5

Anton Jošt, kleparski mojster.

Loterijske številke.

Gradec 6. marca 1909 75, 39, 29, 8, 15.
Dunaj " " " 25, 66, 78, 54, 46.

Odda se dobrodoča

trgovina

z mešanim blagom in deželnimi prideiki v nekem kraju na Spodnjem Štajerskem, v kojem je velika lesna industrija, radi družbinskih razmer pod jako ugodnimi pogoji. — Eksistenca je zagotovljena. Natančnejša poročila daje **Alojzij Koser**, trgovec v Mislinjah. 151 6-1

Spretnega

solicitatorja

zmožnega stenografije, sprejme takoj **dr. R. Pipuš**, odvetnik v Mariboru. 137 3-3

Založništvo Ig. pl. Kleinmayr & Ferd. Bamberg v Ljubljani.

Pravkar so izšle v najinem založništvu:

Guy de Maupassant: Novele

Debeluška; Oskrbnik; Vrvica; Morilec; Srečanje; Končano; Pijanec; Nekdaj; Pismo, ki so ga našli pri utopljenju; Poleno; Resnična dogodba; Razbita ladja. Iz francoščine preložil: **DR. IVO ŠORLI**. Dr. Ivo Šorli, že najbolje znan kot samostojen pesnik, nudi s to svojo knjigo izborn prevod najlepših novel odličnega Francoza Guy de Maupassanta, ki jih bodo radi čitali v slovenski krogih. 8°, 220 strani. Broširane 3 K, elegantno vezane 4 K. 133 10-4